

1868 - 1908

**Albertus Zomer en
Hillegchien Timmerman
40 jaar getrouwd
Albertus 40 jaar predikant**

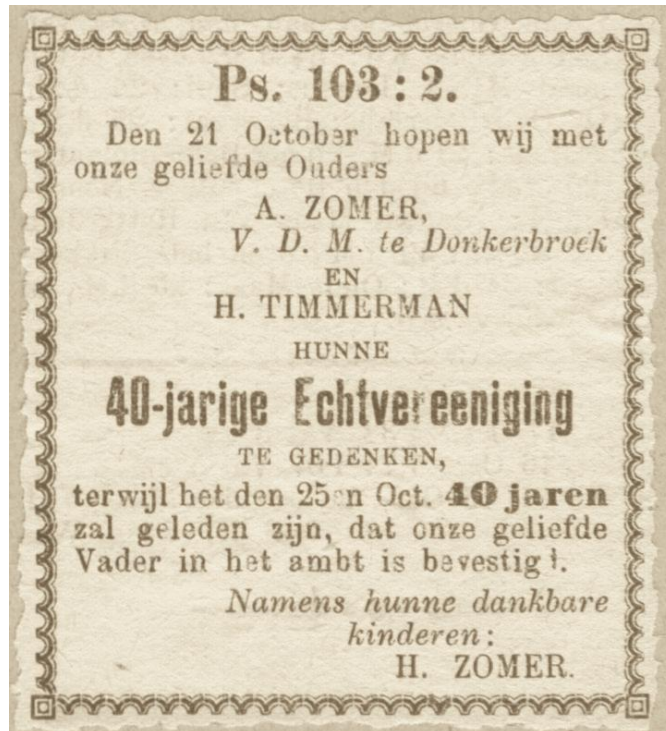
Koen beschrijft de levensloop van zijn ouders
Henk Zomer, achterkleinzoon, heeft het handschrift overgetikt

Familiegeschiedenis van en voor het jubilerend echtpaar Zomer-Timmerman

21 oktober 1908, familiefoto t.g.v. het huwelijksjubileum van het echtpaar Zomer-Timmerman.

Staand v.l.n.r. Gezinus Zomer, Jacoba Zomer Groenendijk en haar man Johannes Zomer, Trintje Wielenga-Zomer en haar man Jenne Johannes Wielenga, Hendrika Zomer-de Waal en Albertus Zomer, Hendrik Jan Zomer
Zittend v.l.n.r. Margaretha Zomer-Kerssies en haar man Hendrik Zomer, Albertus Zomer en Hillichien Zomer-Timmerman, Koenraad Jacob Zomer en zijn vrouw Hiltje Frankes Zomer-Oostwoud.

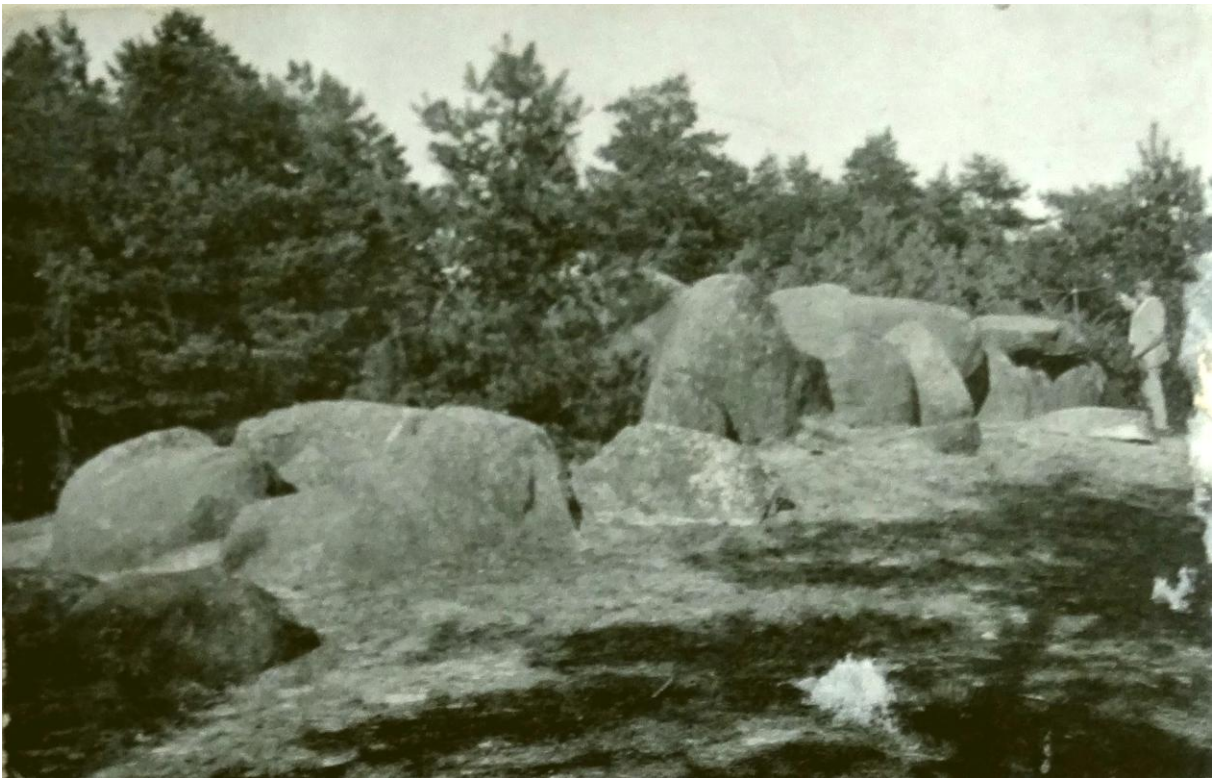
Transcriptie van het handschrift van
K. J. Zomer (1871-1960), d.d. 2 oktober 1908

Plakboek met ansichtkaarten met gemaakt ter gelegenheid van het 40 jarig huwelijksjubileum van zijn ouders, Albertus Zomer en Hilligchien Timmerman, zie bijlage voor meer genealogische gegevens.

Aanvullingen gemaakt bij transcriptie zijn cursief weergegeven.

Als bijlagen zijn opgenomen:

- Het gezin Zomer-Timmerman
- Beroepingsbrief uit Arum, april 1870
- Beroepingsbrief uit Vries, januari 1873
- Gelukswens in dichtvorm van Lammigje Zwiers-Kuiper
- Statenbijbel uit 1682 weer in kerk Drogeham
- 150 jaar Gereformeerde Kerk Drogeham, 1835-1985

In het grijze verleden met zijne gedachten een oogenblik vertoevende doet dikwijls aan, temeer nog wanneer men dan iets aanschouwen mag, dat rechtstreeks aan dat verleden herinnert. Stel u eens voor op die plek te staan toen nog niets daar stond wat ge nu ziet. Niets onderscheidde deze plek toen van den omtrek; doch ziet van alle zijden worden takken en boomstammen aangebracht en tot een hoogen hoop opgestapeld. Boven op dien hoop wordt nu het lijk gelegd van eene der oudsten, benevens zijne wapenen. Vervolgens het paard wat hij 't laatst bereed, vergezeld van eenige slaven. Nog eenige oogenblikken worden gewacht, en zie daar kronkelt een vlam naar boven, die zich van den houtstapel meester maakt met alles wat zich er op bevindt en totaal tot asch verteert. Eenige Priesters staan nu gereed de asch zorgvuldig te verzamelen en in urnen op te bergen die nu een meter diep in den grond worden begraven. Thans is het tijd voor de stoere mannen, die zwijkend het toneel hebben aanschouwd, zich van hun taak te kwijten. Ja zij achten het zich een eere. Hunne gespierde vuisten te mogen gebruiken door de zwaarste steenen aan te brengen ten einde de plechtigheid, die plaats vond, der vergetelheid te ontrukken. Ja nog na eeuwen staat dat monument daar ongeschonden en onverwicht den sterksten storm het hoofd biedende. Is het wonder dat zij, die die porvince tot hun geboortegrond hebben ook als zij 't dan slechts bij benadering, maar dan toch met niet minder gloed, het bloed sneller in de adren doet vloeien bij de gedachte, ook iets te mogen doen, iets te mogen zeggen, waaruit gehechtheid blijkt als van kinderen tegenover hunne Ouders op een dag als dezen? Ja, wij zijn verblijd op een dag als dezen, nu de Heere onze God ons als kinderen en U geliefde Ouders, het voorrecht schenkt, te mogen herdenken, dat ge nu 40 jaren door den band des huwelijks werd gebonden en voor 40 jaren, geliefde Vader, de Heere U inleidde in Zijne arbeid, die Hij voor U had weggelegd. Vooral een dag als deze leent zich zoo bijzonder

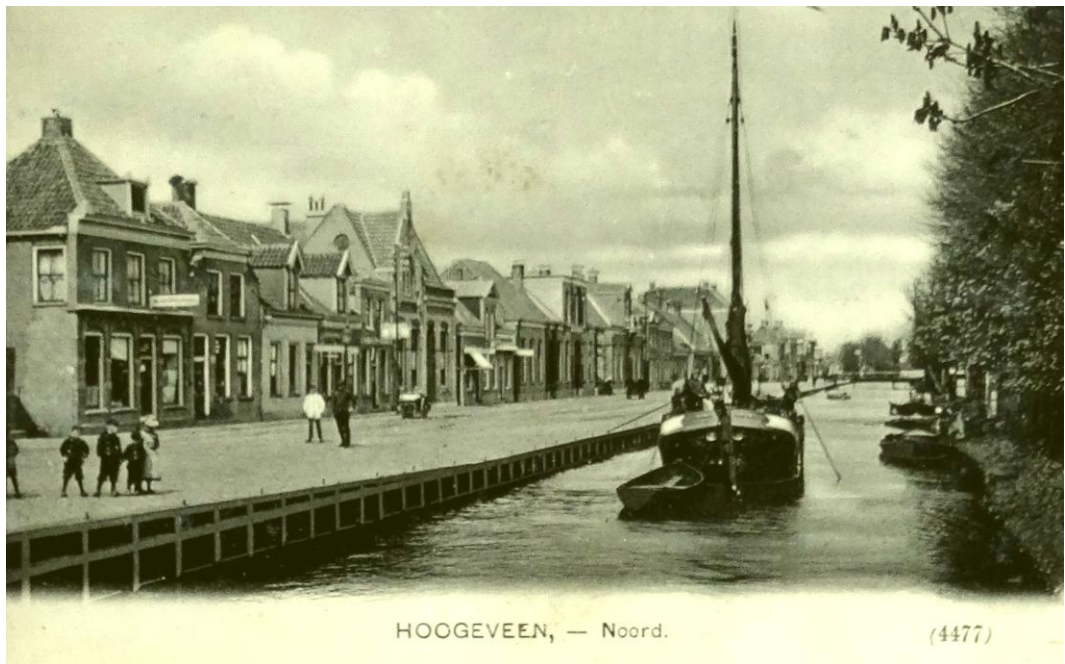
toe, onze gedachten naar het verleden uit te strekken en mijn doel is dan ook in hoofdfragmenten uw leven voor ons oog te laten voorbijgaan.

Drenthe, daarheen zij dan ons oog gericht alwaar onze grootouders woonden en onze grootmoeders zich met het spinnewiel onleedig hielden en onze grootvaders met ossen den oogst binnenhaalden. Doch niet waar, Drenthe is zoo groot en zoo gaarne zouden we weten waar ongeveer de geboorteplaats is, al was het dan maar alleen van onze grootouders. Nu lang zal ik je geduld niet op de proef stellen.

Hendrik Geerts Zomer, onze overgrootvader werd geboren te Hoogeveen.

Hendrik Everts Zomer (*zijn zoon*) was ook een Hoogeveensche, die geboren werd te Hoogeveen en ook in Hoogeveen zijn laatste dagen doorbracht.

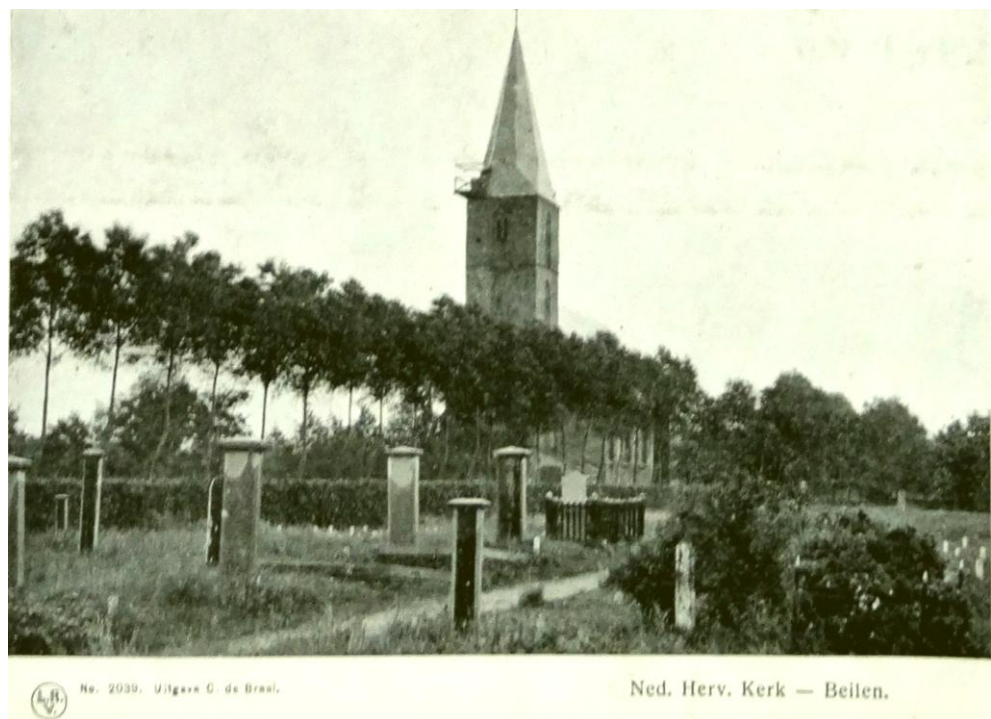
Ook de Ouders van Moeders zijde wat de mannelijke lijn betreft waren van die Drenthen. Jacob Coerts Timmerman onze overgrootvader werd te Hooghalen geboren en Koert Jacobs Timmerman (*zijn zoon*) t Hijken.

Ja ook Hijken behoort tot de plaats, die in gedachtenis behoort te blijven. Daar toch was overgrootvader van moeders zijde bedienaar des Goddelijken Woords, en was het dat ook het zure des levens hem niet bleef bespaard.

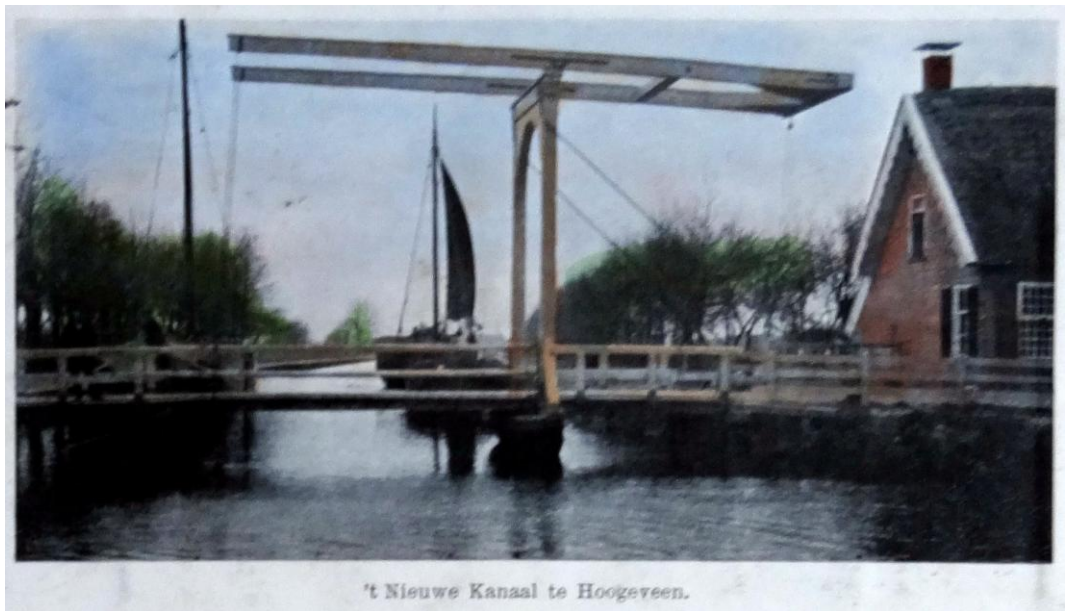
Huwde hij met Geesje Pieters uit welks huwelijk hem drie kinderen werden geboren (*Hier maakt hij een fout: er werden 11 kinderen geboren, slechts 4 werden volwassen, trouwden en kregen kinderen, te weten Koert Jacob, Pieter, Margje en Roelof*), daarna werd deze vrouw van hem genomen. Later huwde hij met Lammigje Beens die hem nog een 7 tal (*dat waren er 8, een van deze kinderen stierf in het eerste levensjaar*) kinderen schonk. Bij de eerste drie was ook Koert Jacob, de Vader van Hilligchien Timmerman, die wellicht nimmer

bij haar Grootvader in de Pastorie is geweest, doch meermalen te Beilen bij het graf haars Vaders, onze Grootvader, heeft gestaan. *(Deze opmerking is onwaarschijnlijk, de grootvader van Hilligchien stierf in 1866, Hilligchien, geboren in 1844, was toen dus 22 jaar, zij zal vast wel eens bij haar Opa thuis geweest zijn).*

Laat mij nog even noemen dat de ouders van Vaders moeder, Jan Jans Otten en Grietje Jans Boer heetten, die tot de schippers behoorden, terwijl de ouders van Moeders moeder Berend van Bolhuis en Hillichien Abels Pot heetten die als kooplieden te Groningen woonden en de eere van de handel hoog hielden, waardoor Groningen hoog werd gelijk de martinie toren hoog onder de torens. Het is dus bijna zuiver Drenths bloed dat door onze adren vloeit,

want van Vaders zijde tot in verre geslachten is het dan ook te verwachten, dat, dat bloed steeds onvervalscht is bewaard gebleven.

Den 7^e Maart 1846 werd Vader te Hogeveen (Alteveen) geboren en was het de Drentsche zon die hem steeds bescheen en niet alleen de sluimerende natuur in het voorjaar deed ontwaken maar ook allengs als koesterend werkte op de kleine Bart, zoodat hij voorspoedig opgroeide. De eerste vijf jaar vloog voorbij en de schooljaren och ze gingen zoo vlug en meester had zoo'n schik in, dat hij in zijn leerling een aanstaand collega bespeurde. Werken

op het land, neen, daar moest Bart niets van hebben. Dat liet hij gaarne aan zijn br. Hendrik en Jan en Geert en de anderen.

De boeken trokken hem meer aan, zoodat indien Ds. Kok was tussenbeide getreden er bepaald een schoolmeester van zou zijn gegroeid. Ds. Kok sprak er met gloed en warmte over teneinde Bart voor Predikant op te laten leiden. Neen dat zoude Beste vaer niet hebben gedacht toen hij met zijn vrouwtje op Slood woonde en door zijne kinderen werd onderhouden dat zijn kleinzoon nog eens dominee zou worden.

Nu was het ook een waagstuk meende moeder want dat studeeren kostte veel geld en een vierendeelsjaar was zoo spoedig voorbij en ook als dan het geld er eens niet was. Toch ging Bart naar Kampen, waar andere huizen stonden dan te Alteveer en zie, wanneer hij dan weer thuis kwam lag altijd het geld gereed, waarin moeder dan ook steeds zoo bijzonder de hand des Heeren in mocht opmerken. Bovendien het kon ook nog zoo verschillend aangelegd worden want Bart ging niet als een heertje naar Kampen. Neen een zwarte broek met flap dat kon best en de boord behoefde niet op een manchet te gelijken. Neen dat alles

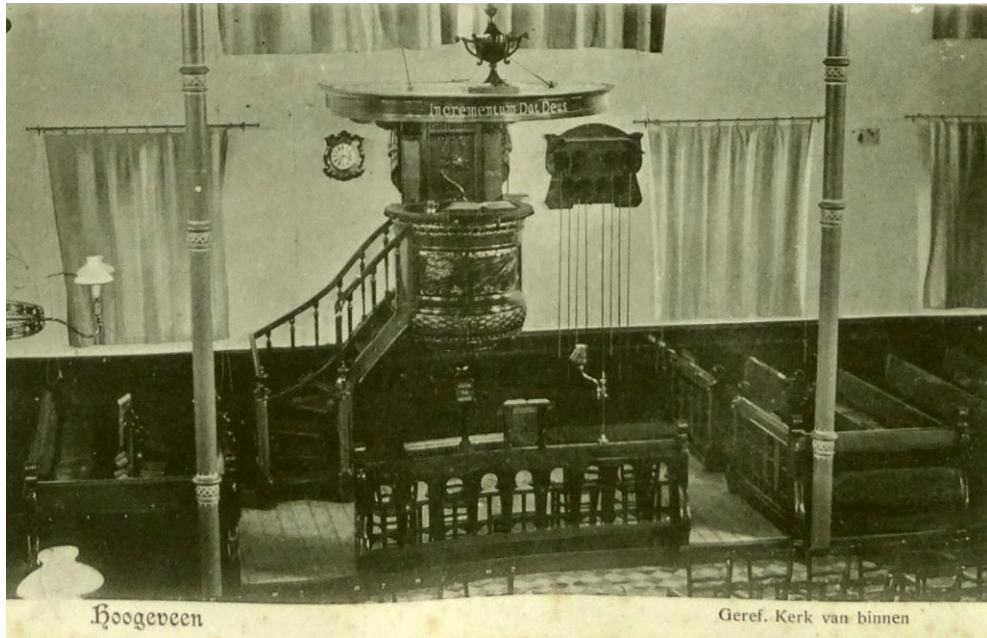
hinderde de studie niet, zoodat reeds op 22 jarigen leeftijd de docenten Brummelkamp, van Velsen, de Cock en de Haan student Zomer tot het predikantambt toe lieten. Zoo werd de Theologische School verlaten om zelf onderwijzend werkte te dienen.

Waar de kerk zou staan die hij te bedienen had? Zoude het Kampen zijn? Zoude hij te Hoogeveen de kansel beklimmen?

De waschdom geeft God en daarom waar de Heere hem roept, is hij bereid heen te gaan. Doch alleen de Pastorie in te gaan leek student, nu Ds. Zomer niet goed toe en evenmin Ds. Kok te Hoogeveen. Ja hij had er reeds menig uurtje over nagedacht wie met zijn leerling geschikt was de toekomst in te gaan. Verschillende jonge dames gingen in gedachten zijn oog voorbij. Neen Hoogeveen bezat er gene, die onze Kok waardig keurde, maar in Beilen ja daar wist hij er eene passend voor de jonge Dominee. Daar wist hij een meisje stil en zacht, van onbesproken wandel en teedere Godsvrucht. Vol blijdschap, met een oog dat van

vreugde straalde, werd dit Zomer medegedeeld, die dan ook als een gehoorzame zoon, alle pogingen aanwendde en trachtte kennis met haar te maken. Ja hij trok op raad van Ds. Kok de drieste schoenen aan en ging de pastorie binnen van Ds. K. J. Timmerman, Predikant te Beilen. En zij, Hilligchien, hoe maakt zij het? Gaf zij haar hand, toen die door Bart gevraagd werd?

Alvorens hierop antwoord te geven noodig ik U uit naar Diever te gaan. Daar ginds woont een der grootste boeren Jannes Schipper, die als bekend staat het beste vee te hebben. Dat is ook niet ontgaan den slager v/d Veen, die zich als zoodanig voor eenigen tijd te Beilen heeft gevestigd, naar den vleesche een zoon van Abraham en aan wien opgedragen is te leveren een rolade van 20 pond en een ribstuk van 20 pond, en dat te brengen in de Hekstraat bij Ds. K.J. Timmerman ter gelegenheid van de bruiloft. Ja de tongen kwamen in beweging. Wie in Beilen kon niet Ds. Timmerman.

Zie hier proeve van het geheugen want waarlijk het ging als van een leien dakje.

(De levensloop van Koert Jacobs Timmerman)

Geboren 16 Sept. 1816.

Vader teruggebracht of herboren Oct. 1834.

Begonnen in het openbaar te spreken voor de gemeente 1835.

Theol. Studie begonnen bij Ds. H. de Cock 5 Mei 1839

Geexamineerd 20 Maart 1840.

Bevestigd in de gemeente Beilen door Ds. H. de Cock met de woorden Jes. 14:32 5 Mei 1840.

De predikdienst te Beilen aanvaard met Hehemia 2:20 12 Mei 1840.

Afscheid van de gemeente genomen met Hand. 20:20 28 Febr. 1841.

Bevestigd te Warffum en Bafloo door J.K. Timmerman met Kron. 28:9a 17 Maart 1841

Intrede gedaan met Rom. 1:15+16 idem

In 't huwelijk getreden met Geessien Lammerts van Bolhuis 28 April 1842.

Bij haar gewonnen eene dochter 6 juni 1844 en haar den naam gegeven van Hilligchien, gedoopt door J.K Timmerman 23 Juni 1844.

Eene roeping ontvangen van de gemeente Grootegast doch hiervoor bedankt 5 Sept. 1844

Andermaal eene roeping ontvangen van den gem. Grootegast en aangenomen 2 Febr. 1845.

Afscheid genomen van de gem. Warffum met Jes. 24:27 12 Mei 1845.

In Baflo op gelijken dato met Ps. 90:17.

Bevestigd te Grootegast met Hebr. 13:17 door Ds. De Haan en op den zelden datum intrede gedaan met Hand. 20:24 18 Mei 1845.

Twee roepingen ontvangen van de gemeenten Bodegraven en Ezinge doch voor beide bedankt Nov. 1846.

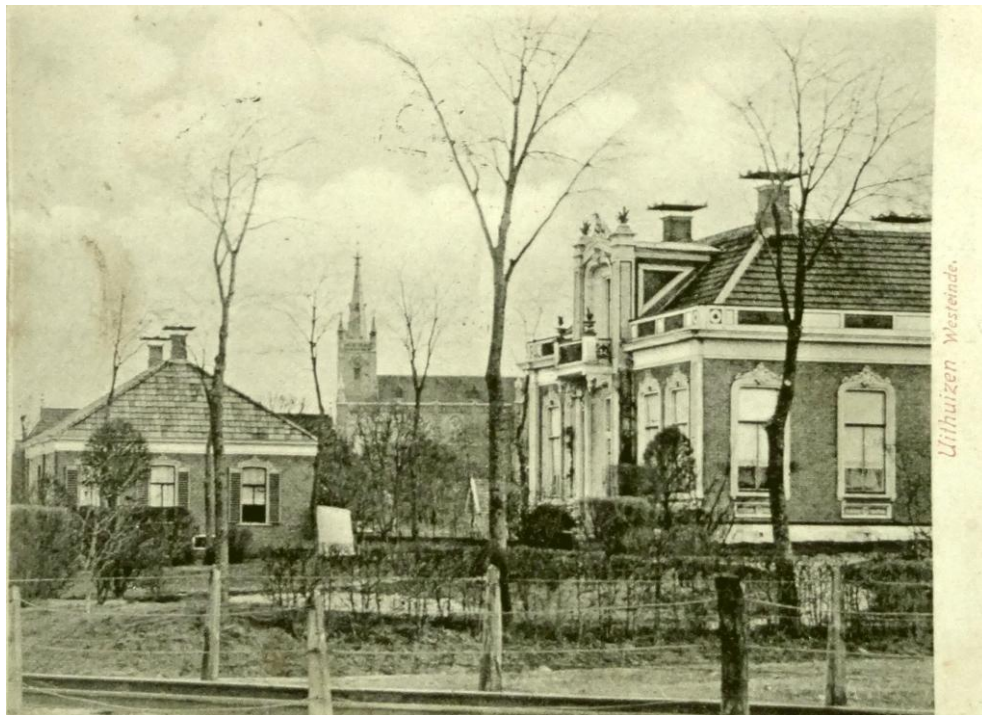
Het smartelijk verlies geleden van zijne geliefde Echtgenootte aan een sukkelende ziekte 10 Juni 1846. Doch ook krachtdadig ondersteund van den Heere uit aanmerking der zalige verbondsbetrekking tot den Heere en het gewin van het sterven zoo ten aanzien van haar als ook van zich zelve.

In 't huwelijk getreden met Grietje Harms Stelma 6 Juni 1848.

Eene roeping ontvangen van de gemeente Uithuizen en die beroeping aangenomen ten jare 1850.

Afscheid genomen van Grootegast met Ps. 77:12-13 April 1850.

Afscheid genomen van Grootegast en vandaar gegaan naar Uithuizen.
 Bevestigd door Ds. H. Poelman met 1 Thess. 5:12-13.
 De predikdienst aanvaard te Uithuizen met Ezech. 33:7-9 Mei 1850

Het verlies zijner Echtgenoot 10 Juni 1854 en van het jongste kindje 18 juli 1854.
 Eene roeping ontvangen uit Drenthe in Amerika doch bedankt 3 Maart 1856.
 In 't huwelijk getreden met Janna Kadijk 10 Sept. 1856.
 Eene beroeping ontvangen van de gemeente Beilen en aangenomen 1865.
 Afscheid genomen van de gem. Uithuizen met Math. 28:20 30 April 1865.

Bevestigd te Beilen met Openb. 2:10b door Ds. Kok te Hoogeveen en entree gedaan met Cor. 6:11 7 Mei 1865.

De oudste dochter Hilligchien Timmerman getrouwd met Albertus Zomer 17 Oct. 1868.

Ja kan dat er nu niet mooi achteraan?

“Maar zeg Lammechien, weet ie dat allemaal zoo maar van buiten”?

“Nee Marchien, ik lees dat dat van dit briefje dat ie zelfe oppeteekend het”

Nee Ds. Zomer die kennen de Beilenaars nog niet. Wel hebben ze hem af en toe eens ter sluiks gezien, doch nu zullen ze hem eens goed opnemen. Zie daar gaan ze heen arm in arm. Hilligchien heeft hem stevig vast en zoo naar het gemeentehuis gaande worden daar de formaliteiten gehouden door de wet bepaalde.

Als getuigen treden op: Willem Snijder, Aaldert Noorman, Jan Lucas Mulder en Jan Berends. Voor de wet heeft deze plechtigheid nu plaats gehad. Albertus Hendriks Zomer en Hilligchien

Koerts Timmerman staan in de annalen der Gem. Beilen geboekt als Echtelieden, worden op straat betiteld met een: "Vrouw het is toch een knap paar".

Het zou nu niet lang meer duren of de Stationstraat wordt gepasseerd, want te Gees in de Pastorie worden Ds. Zomer en de Jufvrouw verlangd. Ziedaar dan nu mijn antwoord op de vraag: Hoe ging het met haar, toen Bart de hand vroeg van haar? Neen duidelijker antwoord kan ik niet geven, want immers deze gedenkwaardige dag is het bewijs, dat er een band, een hechte band is gelegd voor 40 jaar toen Bart en Hilligchien hart en hand elkander gaven. Doch laat ons nu naar de pastorie te Beilen terug keren. De Rolade en ribstuk lieten zich uitnemend smaken. Menig hartelijk woord werd er gesproken en zie, daar vloog het jonge paartje uit het ouderlijk nestje en betrok te Gees het voor hen nieuwe kooitje. De kerkeraad bestaande uit

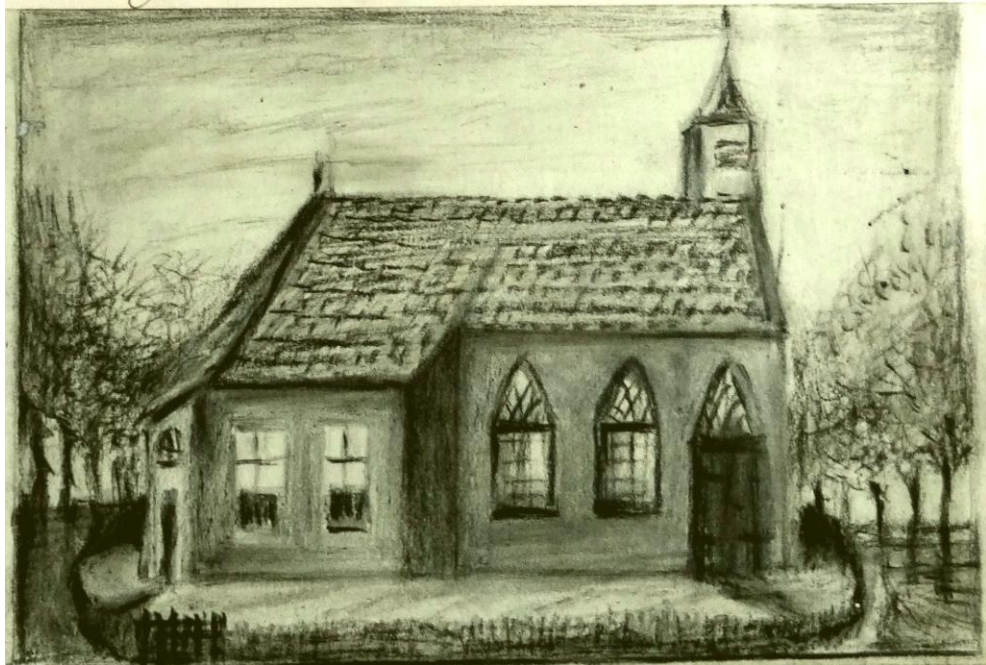
De ouderlingen
Hendrik Lanting
Hendrik Ensing
Berend Vrieling

en Diakenen
Klaas Meyering
Lammert Katerberg
Egbert Ellens

Meende als een vanzelfsprekendheid Ds. Kok van Hoogeveen uit te noodigen hun beroepen leeraar te bevestigen. Ds. Zomer dankte dan ook naast God Ds. Kok als het middel, dat hij nu hier als Leeraar stond.

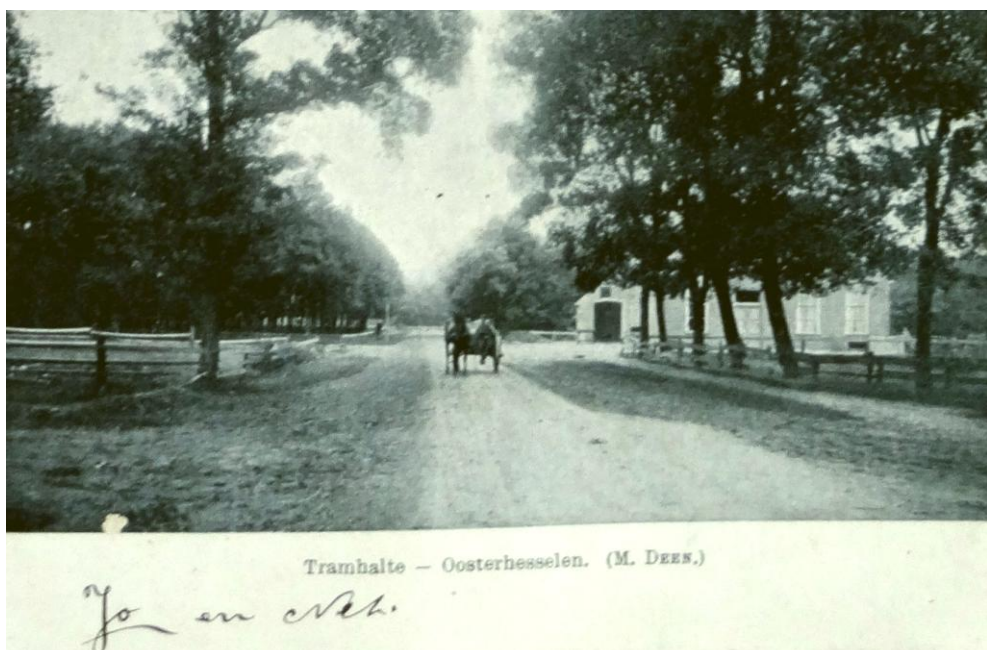
Zoo zegent dan hier de loopbaan in het ambtelijk werk de Heere den Leeraar opgelegd. Door de broeders Johannes Meyerink en Katerberg trouw terzijde gestaan was al spoedig in het dorp ieder die tot de gemeente behoorde opgezocht. Vol moed werd de hand aan de ploeg geslagen. Een Jongelingen Vereeniging werd opgericht. Als leden traden toe: Geert Eising, Jan Eising, Albert Katerberg, Albert Woltering, Albert Heeling, Hendrik Klaassen, Jan Meyering, Hendrik Wolting, Hendrik Rinks, Johannes Meyering, Jan Snijders, Berend Katerberg. De Pastorie werd voor vergaderlokaal ingericht, Albert Katerberg als penningmeester benoemd en de Bijbellezing van Da Costa als leidraad gekozen. Ook de Jufvr. Was steeds aanwezig en deed zelfs mee aan het opstel maken. Geen wonder dat er

spoedig een band kwam tusschen de Leeraar en Gemeente en was het ook voor Joh. Meyering geen te zware last op een gekozen dag de Dominee en Jufvrouw naar Beilen te brengen. Neen de tram was er toen nog niet en daarom de witte huifwagen voor de dag gehaald, twee zwarte paarden er voor gespannen en daar ging het van 's morgens zes tot elf uur stapvoets door het zand. Ja zoo moest het toen of per wagen of per voet wilde men eens elders heen.

Toch zal de reis van Gees naar Oosterhesselen niet lang geweest zijn toen Ds. Zomer den 18^e Febr. 1870 aangifte moest doen van een welgeschapen zoon. Ja het was bitter koud op de Drentsche hei doch daar binnen in de pastorie knapperde het vuur op de haard en werd het jongske met zorg verpleegd. Het was koud toen in Gees, het werd weer warmer, ja zelfs heet, want Juli kwam en zie, een ongekende drukte heerscht er in de anders zoo stille

Pastorie. Stoelen werden ingepakt, boeken zorgvuldig en netjes in kisten gerangschikt, want Ds. Zomer heeft elders een plaats om het werk dat hij hier zal afbreken te hervatten. Ja het schip ligt reeds klaar in de verlengde Hoogeveensche vaart dat de inboedel zal wegbrengen. Menig handdruk, menig hartelijk woord, menige korte herinnering heeft er nog plaats. Ds. Zomer gaat heen, doch de nagedachtenis is nu nog merkbaar na 40 jaren bijna, want in dezen oogenblik brengt Gees U nog een groete bij monde van Jan Meyering. Is het dat velen die toen leefden reeds heengingen van waar niemand wederkeert, de dorpen, zij wisselden van bewoners doch de plaatsen zelf, door ze te noemen, komen weer levendig voor de geest.

Zoo gingen dan de dominee en de Jufvrouw Gees verlaten en waren de dorpen na eenige uren tijdens niet meer te zien. Zweelo zoowel als Sleen, ja oo Zwinderen zoude niet meer worden bezocht al moet Zwinderen ook telkens gepasseerd worden, vanuit Hoogeteen naar Gees is de Brink, een kenteeken van ieder Drentsch dorp, ook van Zwinderen het middelpunt. Zoo werd dan Hoogeteen bereikt en hier Het Haagje wordt nu het eerst opgezocht waarna nog eens een wandeling door Hoogeteen gemaakt wordt. Ook Alteveer wordt natuurlijk niet vergeten en het spreekt ook vanzelf dat Ds. Kok met een bezoek wordt vereerd.

Zoo is de tijd ras voorbij en wordt niet meer gedacht aan de streek Noord, want als weer op de eerstkomende Zondag de kerkgangers te Hoogeteen met trommelslag herinnerd worden, dat het de dag der ruste is om heen te gaan naar de voorhoven des Heeren, verbindt Ds. Zomer zich aan zijn nieuwe gemeente te Arum.

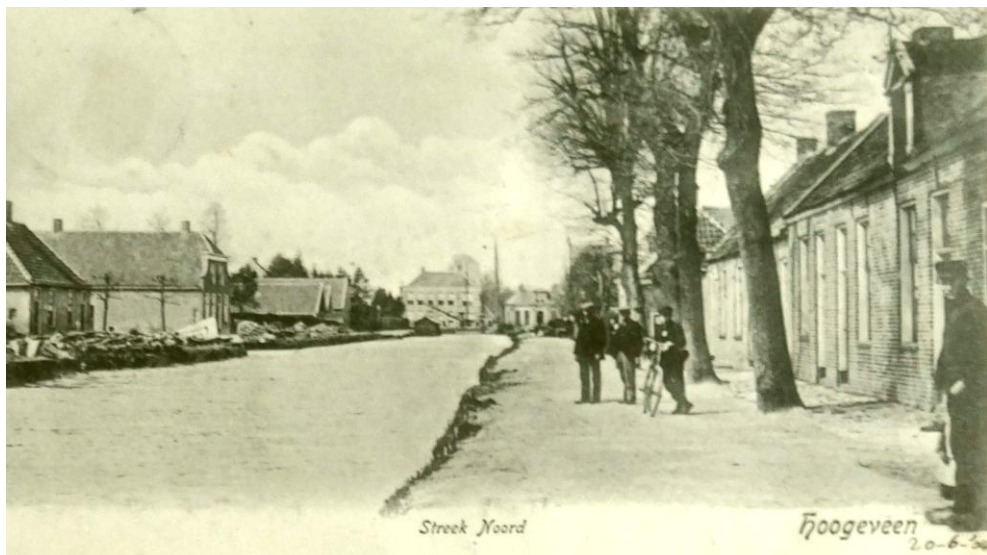
Het was een drukke week. Het schip van Gees met de inboedel was aangekomen en nu waren er handen te kort. Elizabeth Jongsma werd opgedragen voor de zwarte poes te zorgen, die haar naar de zolder brengt, doch alleen Ds. Zomer is in staat het beestje weer tot bedaren te brengen. Zonder ongelukken van betekenis wordt in de pastorie alles weer in orde gebracht en een en ander zoo gezellig mogelijk gerangschikt trouw terzijde gestaan door br. Jongsma. Ja de Arummers zijn zeer nieuwsgierig, getuige deze Photo, waarom dan ook de kerkeraad verlangt naar 25 Juli, want als dan zal de eerste Kerkeraadsvergadering gehouden worden, die dan ook spoedig aanbreekt.

Het presidium wordt nu de nieuwen Leeraar opgedragen en de broeders Cuperus, Holkeboer en Dijkstra als ouderlingen, en v/d Zee, schuurmans en Jongsma als Diakenen vormen als

het ware de trouwe garde, met wien de arbeid nu in de nieuwe gemeente wordt aangevangen. Alles gaat hier geleidelijk toe. Een 30-tal deden belijdenis des geloofs. Toch was het hier ook la niet alles goud wat er blinkt.

Bij gelegenheid van een tuchtzaak inzake P. Feenstra van Pigjum omtrent het zevende gebod kon ouderling Jongsma niet nalaten te zeggen: "Het is hier een rommel". "Hoe zoo" zeide toen de Leeraar, "Dat moet ge nader bewijzen, wij hier allen een rommel" "Neen zoo heb ik het niet bedoeld, ik bedoel een rommel met die zaak". "A ha, dan verandert het, ik dacht dat we allen een rommel waren en dat liet ik zoo niet voorbij gaan". Zoo wisselde het een het ander af en toen 10 Maart 1873 verscheen, lei Ds. Zomer in deze kerkeraad het presidium neer om het elders in Vries te aanvaarden. Ja Arum werd vaarwel toegeroepen.

No. 3646. Uitgave Hotel Flothuis Hoogeveen.

Kerkgangers met trommelslager — Hoogeveen.

Groet uit Arum.

Dorpsuitgang, Harlingen-Franekerend.

Uitg. L. P. v. Gorkum, Arum.

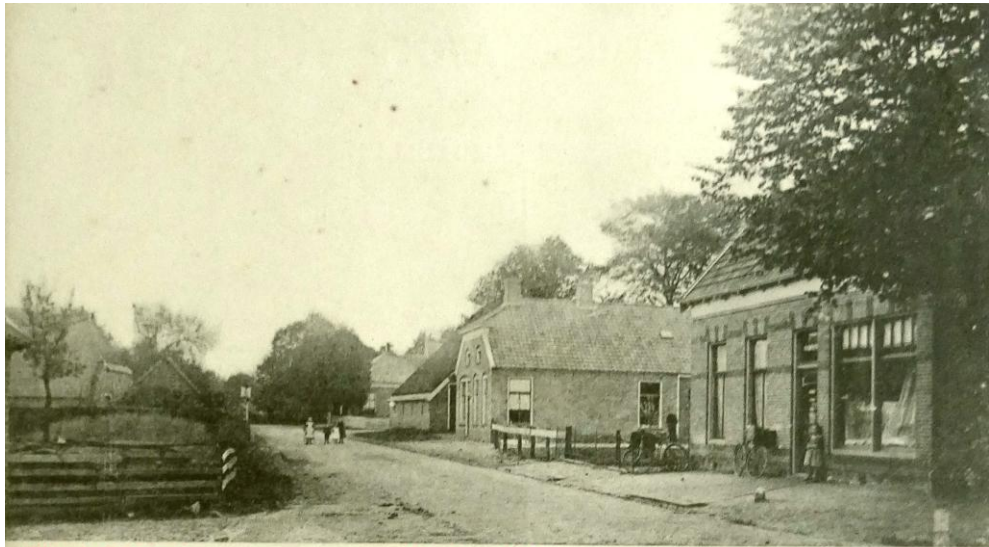
Groet uit Arum.

Dorpsingang, zicht Witmarzumerend.

Uitg. L. P. v. Gorkum, Arum.

Vaarwel vanaf de kansel, vaarwel vanuit de pastorie, vaarwel ook op straat toen in menigte de menschen buiten kwamen om Ds. Zomer nog eens voor 't laatst te zien. Bleef het zwarte poesje te Arum, de meid Doetje ging mee, en ook ging mee nog zoo 'n klein broertje want, ziet U, Hendrik had een broertje gekregen den 21 Sept 1871. Nu op dat broertje moest Doetje passen en hem stil houden als hij gefotografeerd wordt. Zoo ging dan broertje onder de hoede van Doetje mee, die wat blij was toen Vries in het gezicht kwam en Koen weer van de schoot kon. Zondag 6 April brak aan en Ds. Breitsma werd geroepen den nieuwen Leeraar te bevestigen die zich dan ook dien dag aan de Gemeente verbond. Ja de kerk was vol en rijtuigen van verre stonden onder de lindeboomen. Zoo brak 19 April aan waarop de eerste kerkeraads Verg. zou gehouden worden. De Ouderlingen: H. Jansen, M. Zwartwold en H. Brouwer en de diakenen H. pieters, E. brouwer en J. Polling deden hun best de Leeraar voor te lichten betreffende de gemeente. Er werd huisbezoek gehouden en zie, de Heere zegende de arbeid zoodat de Leeraar den 17den April van 't volgende jaar de volgende namen mogt aflezen die vrijmoedigheid hadden belijdenis des geloofs af te leggen, nl. : Johannes Hardenberg en zijn Jantje Driesens, Johannes Westerhof en zijn vrouw Margje Oosting, Harm Kruins, Aaltje Schutrups, Roelof Koops, Dina Koops en Doetje Alma. De wind men hoort het geluid doch men weet niet vanwaar die komt, noch heengaat en toch hoe wordt hij niet begeerd maar met veel sterker aandrang wordt de Geest begeerd en daar waar Hij Zich openbaart en levend makend zich bewijst, hoe stijgt er dan ook niet een danktoon op uit de de ziele die begeert dat er velen worde toegebracht tot die Gemeente die zalig wordt. Toch wachtte hier den Leeraar een zware beproeving. Mochten zij zich reeds in het bezit verheugen van twee lieve jongens, de Heere gaf hen hier ook nog een meisje. Ja nu was de beker als overvloeiende. Vooral de Jufvrouw was er zoo bijzonder mee ingenomen. Och ja het was nu nog een hulpbehoevend wicht, maar straks zou ze groter worden, al groter en och wat kon zij er dan een hulp van hebben. Ja ze zag het reeds als een jongedochter, maar ziet, de Heere oordeelde anders. Nog slechts enkele maanden oud nam Hij het tot zich in Zijn Heilige hemel. Het ouder hart werd gewond, alle hoop en ideaal vervloog, doch het geloof versterkt en neen de kleine zij was hier beneden immers niet meer. Ja het omhulsel ligt op het Vriesser kerkhof en in dit oogenblik we denken aan haar, doch dan met het oog naar boven om eenmaal ook met haar aan te heffen het nieuwe lied dat weerklinken zal in het Heilige Jeruzalem

Uitg. A. Scheepstra.

Groete uit Vries.

Groete uit Vries

Uitg. J. van Wijk.

Uitg. A. Schoopstra.

Groete uit Vries.

Niet ver van Vries den weg op naar Tinaarlo is een kanaal dat druk bevaren wordt door schepen van niet al te groote afmetingen. Doch zie wat eigenaardig schip nadert daar de brug en werpt zijn touwen uit? Een dikke rookzuil dwarrelt uit de schoorsteen en voor op de steven staat een ijzeren man met een ijzeren vlag in zijne hand waarop de woorden: “Hier ben ik”. Ja hier ben ik om Ds. Zomer en zijn gezin te halen vanuit Vries en te brengen naar de brug van Kootstertille. Ds. Zomer had n.l. een beroep ontvangen van de gem te Drogeham en meende geen vrijmoedigheid te hebben voor die roeping te bedanken.

Reeds was 10 Sept. 1876 aangebroken de Zondag waarop Ds. Zomer afscheid van zijne gemeente zoude nemen en naar aanleiding van 2 Cor. 6:1 sprak hij dan ook zijn afscheidsrede uit.

De maandag morgen brak aan en reeds zeer vroeg stond de varkenshandelaar Winters met zijn groote wagen gereed om de laatste inboedel van zijn overbuurman Zomer naar de boot te brengen, Bedden en meer van het allernoodzakelijkste achtergebleven werd nu fluks ingepakt en daar gingen dan allen weer Vries verlaten. Hendrik kon wel loopen in zijn bruine overjas, koen werd op de wagen gepakt terwijl de Jufvrouw belast met een hart vol zorgen ook nog moest toezien op de kleine Bertus die nog slechts (4, *aantal is in de oorspronkelijke tekst niet genoemd*) maanden oud was en geboren werd (*datum niet vermeld, moet zijn: op 30 april 1876*).

De boot lag reeds te sissen en te klagen, de bemanning stond klaar en niet zoodra allen en alles aan boord was, de touwen waren losgemaakt en het “vooruit” door de kapitein Tadema werd gehoord ging de colossus met zijn kostbaren schat koers zetten naar 't Noorden.

Vaarwel Gees, vaarwel Vries, vaarwel Prov. Drenthe, vaarwel gij allen die mij lief zijn want voor de tweede maal ga ik Drenthe verlaten teneinde in Friesland mijn herderlijk werk voort te zetten, ja dat was de stemming van de Leeraar. En de Jufvrouw ook zij volgde haar man waar die ook heenging. Ging naar Gees, goed zij gaat mee, ging hij naar Arum ook nu is zij trouw aan zijn zijde, gaat hij naar Vries ook zij wil daar bij hem zijn en nu hij gaat naar Drogeham is er hoegenaamd geen sprake van niet met hem mede te gaan. Neen daaraan heeft zij zelfs niet eens gedacht en ook nu, zij gaat weer mee en zorgt voor alles zoo goed in haar vermogen is. O ja, een nieuwe onbekende toekomst gaat zij tegen. Andere personen zal zij ontmoeten in de dorpen zooals Buitenpost en Augustinusga tot hertoe hoorde zij

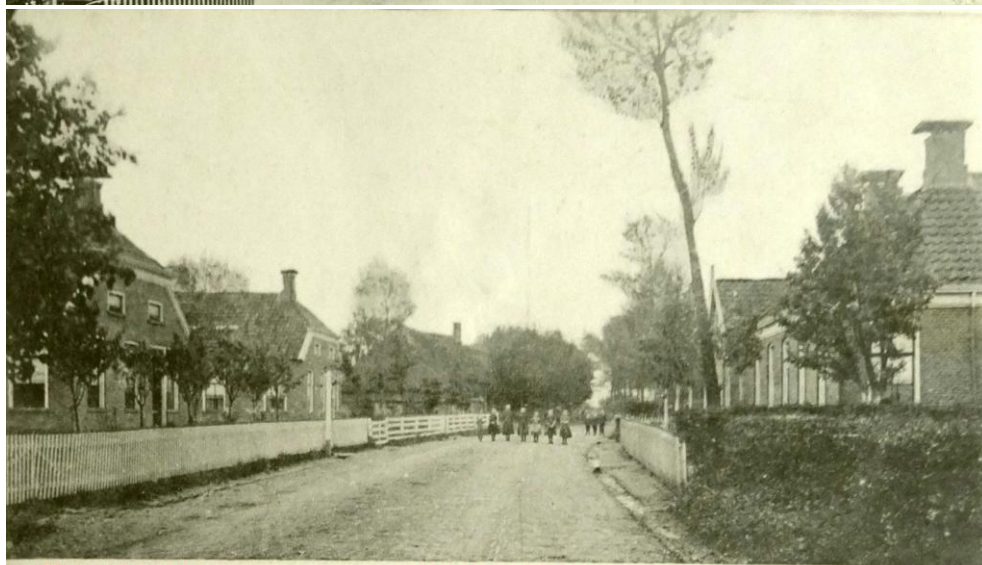
daarvan niet, nogthans haar verwachting is van den Heere die haar dan ook niet zal beschamen.

Och ja, het zal wel wat meevallen. De reis gaat zeer voorspoedig al duurt die wat lang en is het reeds duister wanneer de boot te Kootstertille aankomt alwaar E. Boonstra met een mak paard gereed staat bespannen voor een eenvoudige wagen op riemen (?) de fam. Naar zijn huis te brengen. Ja dat de dorpen nog zooveel overeenkomst hadden als uit onderstaande blijkt, werd door niemand wegens de duisternis meer opgemerkt. Een week van groote drukte is nu aanstaande. De meubelen worden op waagens en naar de pastorie gebracht. De burens, O. Gorter en R. kok vooral doen alles wat in hun vermogen is om de zaak te bespoedigen. Ja, kok is een onvergetelijke persoon want niet alleen dat hij zich onledig houdt met het uitpakken van stoelen, het in elkaar zetten van kasten, ook voor de jongens Hendrik en Koen is hij de begeerde man. Niet enkel omdat hij hun zoo nu en dan een appel geeft, ook om zijn smakelijk vertellen zijn de jongens voortdurend bij hem want op de geringste vraag heeft hij een antwoord, dat hunne verbazing ten toppunt doet stijgen. Zie hier slechts één klein voorbeeld. In de vloer van zijn kamer bevond zich een gat en zooals dat kinderen eigen is, werd gevraagd, waarom dat gat daar in de vloer zat. "Hebt ge wel eens van Goliath gehoord? Nu Goliath was een verbazend groote man, die hier bij mij heeft geslapen. Het bed was natuurlijk veel te klein en daarom moest hij maar op de vloer den nacht doorbrengen. Toen hij overeind wilde gaan, zette hij op die plek zijn groote hand en zie, dat kon de vloer niet uitstaan, waarom zijn hand door de vloer ging, en omdat dat nu zoo'n zeldzaamheid is wil ik het gat daar behouden". In stille verbazing werd nu dat gat steeds bekeken en af en toe kwam als vanzelf het gesprek weer op Goliath. Ja die Kok was een onmisbaar personaadje en voor de dominee maar ook voor de Jufvrouw want zij had nu geen zorg vor die jongens omdat ze bij hem goed vertrouwd waren en dan niet bij het zoogenaamde slootje kwamen.

Augustinusga

Uitg. A. Scheepstra.

Groete uit Vries.

Uitg. M. Duveen, fotograaf, Groningen.

Groet uit Drogeham. Weg naar Kootstertil.

Zoo vloog de week voorbij, die net lang genoeg was om alles te rangschikken teneinde de consulent Ds. Reinink van Surhuisterveen een waardige ontvangst te bereiden. Zoo was dan Zondag 17 Sept. Aangebroken en na door den consulent te zijn bevestigd deed Ds. Zomer zijn intreëpreek naar aanleiding van 1 Cor 1:23a. de plechtigheid was afgelopen en Ds. Reinink zoude per voet weer de reis aanvaarden doch vooraf moest er een boterham worden gebruikt. Gelukkig dat het juist Ds. Reinink was, want de Jufvrouw, die gaarne het beste geeft wat zij heeft, had op de boterham graag een stukje van het nagelhoud gelegd. Ja een treurige ervaring had zij opgedaan. De boot die hen uit Vries naar Kootstertille had gebracht, had getoond, niet alleen steenkool maar ook rookvleesch te kunnen gebruiken, of het stukje, zoo zorgvuldig ingepakt, was niet alleen aan de oogen, maar ook niet aan de magen der bemanning ontglipt. De noodige verontschuldigingen werden gemaakt en Ds. Reinink nam het de Jufvrouw hoegenaamd niet kwalijk, dat zij er niet beter op had gepast, en was met een stukje spek ook nog best in zijn schik. Ja die Zondag was achter de rug en nu moest de gemeente maar eens worden bezocht. Dat viel niet mee want deze strekte zich uit tot zelfs Buitenpost wanneer man over Kootstertille en Twijzel ging.

Doch ook ten Zuiden was de gemeente gevestigd. Ja zelfs voor een groot deel maakten de bewoners van de Drogehamster heide een deel der gemeente uit. Wat is er later in deze heide menig uurtje door den leeraar en de Jufvrouw doorgebracht. Ja ook de jongens hunkerden er naar wanneer onder anderen een bezoek moest gebracht worden bij M. Zuidersma of Maarten en Akke in de wandeling genoemd. Steeds schoot er dan een beschuit met suiker over en een kommetje met melk. Verder, om maar nibij de kinderen Frans Waassies jongens een geliefd huisgezin. Bovendien moest tot de gemeente gerekend worden wanneer men stond in het centrum van Drogeham, rechts de iekeburen, de weg voor zich, en deze steeds links houdende het dorp Augustinusga. Drogeham lag daar dus als 't ware gelijk eene moeder, omringd door eenige dochters die, wanneer de tijd daar zou zijn, zelfstandig zouden optreden.

Uitg. M. Hoeksema.

Groet uit Kootstertille.

Uitg. M. Duveen, fotograaf, Groningen.

Groet uit Drogeham. Weg naar Augustinusga.

Nu ging in de omtrek alles Drogeham en was het dus geen wonder dat de kerkgangers bij het verlaten van 't kleine kerkje zeiden: "Wel, wel, wat was het weer vol, dat kan toch kan toch zoo niet blijven. Ik was er bijna een uur voor den tijd en moest mij toch nog met een staanplaatsje tevreden stellen". Dit kon zoo niet blijven dacht ook de kerkeraad. Een extra vergadering werd er belegd. De ouderlingen E. Boonstra, Joh. Schoonenburg en A. Piekstra en de diakenen H. Boersma, H. Tabak en G. Cuperus benevens kerkvoogd S. Luimstra waren eenparig in het besluit tot eener nieuwe kerk. Alles werd overwogen, ook wat de financieele zijde betreft en het resultaat was, dat den 7 Juni 1877 Ds. Zomer den eersten steen lei van de nieuwe kerk, die nu naast de pastorie werd gebouwd. Een vierkante zerk in den gevel wijst nog dat feit aan benevens de woorden "~~Uw Koninkrijk kome~~" (*later aangebrachte correctie*) "Uw naam worde geheiligd" Math 6:10a. Ja, Uw Koninkrijk kome, was de bede van de Leeraar en de gemeente en zie, dat Koninkrijk werd hoe langer hoe meer uitgebreid. De nieuwe kerk was eivol en een groote schare kwam des Zondags op, wat Jufvrouw dikwijls deed opmerken "Wat is het toch een mooi gezicht, de straat zoo vol

kerkgangers". Toch zou dit niet zoo blijven. Werd eerst op de heide godsdienstoefening gehouden, later nam dat een meer kerkelijk karakter aan zoodat het gevolg was in '86 met de doleantie ook hier een gemeente werd gesticht. Meer andere waarheidsvrienden gingen dan hier, dan daar, wat het gevolg was, dat er des Zondags minder volk kwam de gaven minder mild vloeiden, redenen waardoor de kerkeraad in het ongereë kwam. Toch bleef de harmonie onder de kleinere groep getrouwen bewaard, die als een bolwerk daar stonden, waarop de pijlen der vrienden van de waarheid, afstuiten. Ja de harmonie bleef bewaard wat in bijzonderen zin uitkwam wanneer in de pastorie weer eens een ooievaar was geweest. Toen Tina geboren werd evengoed als toen Johannes het levenslicht zag en evengoed toen Hendrik Jan voor 't eerst kraaide als toen Gesinus ten gemeentehuize werd aangegeven werden niet alleen tulbanden gebracht, maar kwamen ook vrouwkens uit de heide met een 10 centersche koek of en 15 cts wittebrood, de Jufvrouw daardoor een verrasching bereiden.

Zoo gingen ettelijke jaren voorbij, die steeds in gezondheid werden doorgebracht. De kinderen werden allengs grooter, moesten uit huis, een vak leeren, opgeleid, m.a.w. tot deugdelijke menschen gevormd worden voor kerk en maatschappij. Zeer zeker, de leeraar had de kinderen lief, hij kastijdde ze wanneer het noodig was en toonde daardoor een Vader te zijn die het wel meent met zijn kroost, doch eens naar Cuperus te Augustinusga te gaan, met de hengel deed hij gaarne, alleen, om daardoor hen ook genoeg te bereiden. Toch bleef ook Drogeham niet steeds de gemeente die Ds. Zomer diende neen het werd 1892 in welk jaar de gem. van Donkerbroek hem beriep. Nogmaals werd alles ingepakt. Het moest ditmaal bijzonder goed worden verzekerd want de reis van Drogeham naar Donkerbroek zoude zich niet per schip of boot maar per wagen worden afgelegd waardoor het ameublement een stootje op de steenen moest kunnen uitstaan. De eerste wagens gingen weg, waarop een week later een tweede tocht wer ondernomen nu ook vergezeld van een rijtuig op riemen waarin het gezin kon plaats nemen bestaande nu, behalve de dominee en de Jufvrouw, uit drie kinderen, aangezien de anderen reeds elders waren.

Zonder ongelukken was Dragten spoedig bereikt. Het paard van Hartholt draafde er vlug over en ging veel sneller alleen, dan de beide zwarte paarden van Joh. Meyerink zamen. Neen van stapvoets rijden was geen spraken, de wagen rolde erover. Wat was de weg toch prachtig, er werd druk geredeneerd en vaak getrakteerd toen plotseling bruintje een geweldige sprong maakte, gevolgd door een schier bovenmenselijke kracht (*het woord kracht is later toegevoegd, was hier kreet bedoeld?*) van br. Harthold ten einde allen voor ondergang te behoeden. De tram kwam plotseling om een hoek van uit de richting Beetsterzwaag en dat was voldoende de trekkende en getrokkenen den schrik om het hart te slaan. Door het cordaat optreden van den voorman liep alles gunstig af toen de tram stoomend en ratelend voorbij snorde. Ja de tram was eenigen tijd het onderwerp van het gesprek. Er was nog naar geïnformeerd of er tijdens de rit van Dragten tot Olterterp nog een tram zou komen en hierop was ontkennend geantwoord. De schrik bleef er nog een poosje in en vooral de Jufvrouw keek voortdurend naar de ooren en meende dan stellig wanneer die rezen tegelijk het geluid van een naderenden tram te hooren.

Gelukkig ging de reis verder goed en toen Wijnjeterp bereikt was waren allen weer op de gewone dreëf. Ja het was hier alles nieuw en vooral de beide jongens Hendrik Jan en Gesinus meenden nu naar een land te gaan waar de wilde konijnen voor 't grijpen waren. Of hen dit is gelukt zullen ze zelf 't beste weten.

Zoo was dan ook spoedig Duurswoude bereikt en na nog een weinig rijdens het tolhek gepasseerd waarna de Herv. Kerk van Donkerbroek in 't gezicht kwam. Het laat zich begrijpen dat een stilte in trad en eene korte overpeinzing zich van allen meester maakte. Daar stond dan de melkfabriek nog niet, doch ook hierin ging Donkerbroek met de tijd mee en richtte die in later jaren op.

“Wel, wel, wat zijn hier grote logementen” was de opmerking van Tine toen ze de brug waren genaderd. “Ja, ze houden hier wel van een slokkie” was het antwoord van Hartholt, en zoo er een plaats in Donkerbroek is waar een lantaarn noodig is dan is het hier, want het water is hier ook nat en dat s niet altijd aantrekkelijk. Daarom raad ik je dan ook wanneer ge eens naar ons toe wilt, het Westend in, dan over de brug te gaan. Indien ge dan een eindje loopt, nog 10 minuten, hebt ge aan je rechterhand een boereplaats waar wij wonen. Gaat ge over

de brug en gaat ge terstond links dan krijgt ge het dorp Oosterwolde, alwaar alle Donkerbroeksters wel eens naar toe moeten omdat daar staat. Ge komt dan ook voor het slotje Ontwijk waarvan de eigenaar in Buitenpost woont.

Onder het gesprek kwam men ongemerkt in de buurt van Donkerbroek waar velen reeds buiten kwamen teneinde de nieuwe dominé eens op te nemen. De pastorie is nu spoedig bereikt. Het paard dat nog niet moe is, wordt ingehouden, daar na halt gecommandeerd waarna de in het rijtuig zittenden uitstappen teneinde op één na de pastorie binnen te gaan. Zoo behoort dan ook die reis weer tot de geschiedenis en is de Zondag spoedig aangebroken waarop Ds. Zomer naar aanleiding van ~~1 Tess 25~~ Hebr. 13: 18, "Broeders bidt voor ons". Zijn intrepreek houdt. Met de ouderlingen Albert de Haan, Jacobus de Vries en Cornelis Dijkstra en diakenen Joh. Hartholt, Jan Hofma en Klaas Zwering wordt nu kennis gemaakt, die des namiddags uit de kerk een kopje thee gaan drinken. Het jaar 1892 werd toen geschreven en nu schrijven we Oct. 1908. Vele bijzonderheden

vielen er niet voor er een Christelijke school kwam tot stand en ongezegend was de arbeid niet die Ds. Zomer verrichtte. Nu eens wiedzend, dan weer plantend, nu eens bestraffend, dan weer vertroostend werd de gemeente geleid in de grazige weiden van Gods woord.

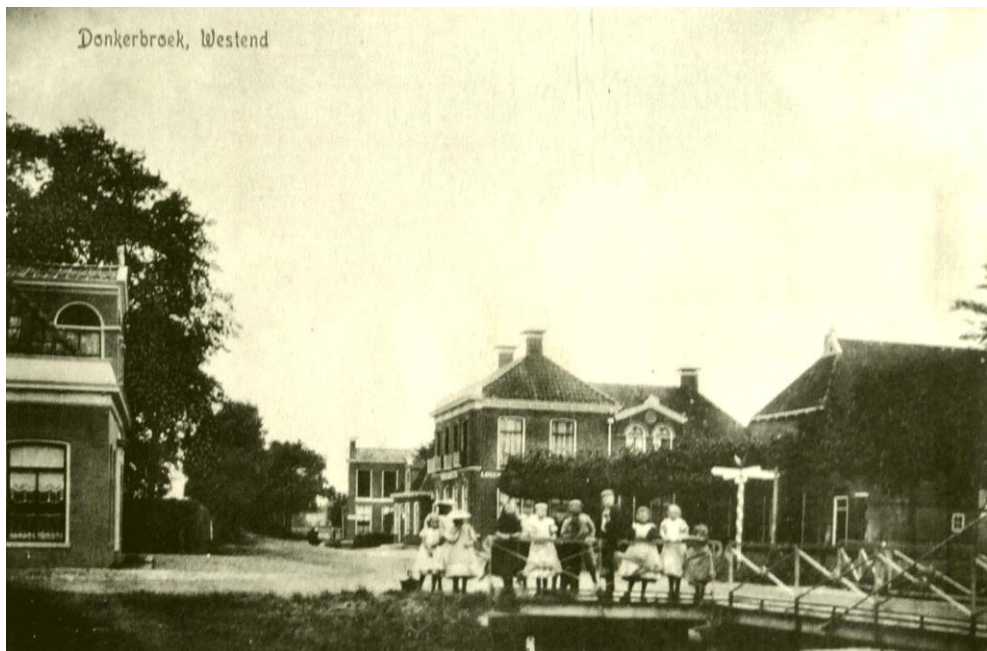

De gemeente breidde zich langzaam uit en bood het hoofd aan de vele invloeden van buiten alwaar het socialisme welig tiert. Donkerbroek, liggende in de Zuid-Oosthoek van Friesland, is met nog een enkele plaats als 't ware een oase te midden van een woestijn van on- en bijgeloof. Ziedaar dan nu in vogelvlucht tot op dit oogenblik eene beschrijving gegeven van het leven van Ds. Zomer en Echtgenoot; onze lieve ouders!

En nu, wat zal het nu zijn? Neen daarop behoef, ja mag ik geen antwoord geven. Eben Haëzer, "Tot hier toe heeft de Here ons geholpen". Verder zal Hij helpen en toonen de Getrouwe en Waarachtige te zijn. De Heere, Hij kruidde ook Uw leven met prikkelende specerijen, doch de lieflijkheden des levens werden mild ervaren en in vergelijking van zoovelen, deed Hij uw pad door rozen mild beplanten. Soli Deo Gloria zij dan ook op een dag als heden onzer aller betuiging, en al is het dan ook, dat op dezen dag, een traan het oog ontspringt, het is dan niet een traan, geperst uit het gemoed, door smart overstelt, maar een

traan van dankbaarheid aan Hem, die het tot hertoe zoo wel maakte. Komt stemmen we dan in door gemeenschappelijk te zingen Ps. 103:1.

Loof, loof de Heer mijn ziel met alle krachten:
Verhef zijn naam, zoo groot, zoo heilig t'achten.
Och of nu al wat in mij is Hem prees!
Loof, loof mijn ziel den Hoorder der gebeden;
Vergeet nooit een van zijn weldadigheden;
Vergeet ze niet, 't is God die z'U beweest!

Het gezin Zomer-Timmerman

Albertus Hendrik ZOMER Ridder in de orde van Oranje-Nassau.(6-3-1926) [5064], predikant te Gees (1868), Arum (1870), Vries (1873), Drogeham (1876) Donkerbroek (1892), geboren op zaterdag 7 maart 1846 te Alteveer, Hoogeveen, gedoopt op zondag 29 maart 1846 te Hoogeveen, overleden op woensdag 20 januari 1932 te Haarlem op 85-jarige leeftijd, begraven op maandag 25 januari 1932 te Kampen (Algemene begraafplaats IJsselmuiden). Zoon van **Hendrik Everts ZOMER** (Hendrik Evers Zomer) [5237], landbouwer, verveener, en **Trijntje Jans OTTEN** (Trijntien, Trientje Jans Otten) [3580]

Gehuwd [613] op 22-jarige leeftijd op zaterdag 17 oktober 1868 te Beilen, gehuwd voor de kerk op zondag 18 oktober 1868 te Beilen. Het huwelijk werd kerkelijk bevestigd door ds. K.J. Timmerman, vader van de bruid.

Echtgenote is **Hillichien TIMMERMAN** [4480], 24 jaar oud, geboren op donderdag 6 juni 1844 te Warffum, overleden op woensdag 7 februari 1917 te Kampen op 72-jarige leeftijd, dochter van **Koert Jacobs TIMMERMAN** [4509] en **Geesien Lammerts (Geesje) van BOLHUIS** (Gees(s)ien Lambert(s), Geziena Lamerts van Bolhuis) [704]

Hij volgde een opleiding tot onderwijzer in Hoogeveen, op 11 juni 1866 werd hij toegelaten als student tot de theologische hogeschool in Kampen, op 10 juli 1869 slaagde hij voor het kandidaatsexamen aan de "theologische school van de christelijke afgescheiden gereformeerde kerk in Nederland" te Kampen. Predikant te Gees, bevestigd op 25-10-1868 (hij was daar de derde predikant in successie), Arum (classis Franeker, tot 1903 hoorde Arum bij deze kerkgemeente), intree 1-7-1870, Vries, intree 5-4-1873 (hij was de vierde predikant in Vries), Drogeham, intree 17-12-1876 (Clasis Bergum, vierde predikant) en Donkerbroek (Clasis Drachten, was in die tijd gecombineerd met Haulerwijk, hij was in Donkerbroek de zesde predikant), intree 4-12-1892, met emeritaat op eigen verzoek per 1-5-1909, verhuisde naar Kampen.

Uit het jaarboek van de Geref. Kerken 1933: "Hij groeide op in het ouderlijk gezin te Alteveer, bij Hoogeveen, en werd op zijn drie en twintigste jaar predikant te Gees. Hij was voor dien gehuwd met mej. H. Timmerman, 'n dochter van Ds. K.J. Timmerman, destijds predikant te Beilen. Het begin was, overeenkomstig den aard dier dagen, zeer primitief. Op 'n Drentsche huifkar werd de huisraad der jonggehuwden gestapeld, zij beiden stapten mee en zoo reed men naar de eerste pastorie. In de landelijken eenvoud woonde men daar in het vredig dorpje; zóó huiselijk ging alles toe, dat het jonge mevrouwtje - die in Gees wel de domineersjuffer zal hebben geheten - af en toe gemoedigd mee tegenwoordig was op de vergadering van de jongelingsvereniging, die haar man leidde en soms er zelve 'n opstel ten beste gaf!".

Uit dit huwelijk:

1. Hendrik ZOMER (Hendrik Albertus Zomer) [5225], geboren op vrijdag 18 februari 1870 te Gees, Oosterhesselen, gedoopt op zondag 27 februari 1870, overleden op vrijdag 29 september 1950 te Hoogeveen op 80-jarige leeftijd

Gehuwd (1) [618] op 22-jarige leeftijd op donderdag 27 oktober 1892 te Achtkarspelen met **Dieuwke (Djoeke) Pieters LUIMSTRA** [3219], 25 jaar oud, geboren op woensdag 3 april 1867 te Harkema Opeinde, Achtkarspelen, overleden op donderdag 1 oktober 1903 te Kollum op 36-jarige leeftijd, dochter van Pieter Simons LUIMSTRA (Pieter Symens Luimstra) [3220] en Aukjen Pieters van der BERG (Aukje van der Berg) [429]

Gehuwd (2) [737] op 36-jarige leeftijd op woensdag 9 mei 1906 te Hoogeveen met **Margaretha Henriëtte (Margreet) KERSSIES** [2695], 32 jaar oud, geboren op zondag 24 augustus 1873 te Beetgum, Menaldumadeel, overleden op zaterdag 30 juni 1956 te Hoogeveen op 82-jarige leeftijd, dochter van Jan KERSSIES [2637] en Hilligje BLANKEN [539]

2. Koenraad Jacobs ZOMER [5373] (auteur van de getranscribeerde tekst), geboren op donderdag 21 september 1871 te Wonseradeel, gedoopt op zondag 1 oktober 1871, overleden op donderdag 10 november 1960 te Ede op 89-jarige leeftijd

Gehuwd [679] op 25-jarige leeftijd op donderdag 15 april 1897 te Franeker met **Hiltje Frankes OOSTWOUD** [3534], 20 jaar oud, geboren op zaterdag 3 juni 1876 te Tytsjerksteradeel, overleden op vrijdag 15 november 1957 te Ede op 81-jarige leeftijd, dochter van Frank Roelofs OOSTWOUD [3533] en Froukje Martens KOKSMA [2897]

3. Trijntje ZOMER [5454], geboren op dinsdag 16 december 1873 te Vries, gedoopt op zondag 11 januari 1874, overleden op dinsdag 20 april 1875 te Vries op 1-jarige leeftijd

4. Albertus ZOMER [5067], geboren op zondag 30 april 1876 te Vries, gedoopt op zondag 7 mei 1876, overleden op zondag 26 december 1948 te Haarlem op 72-jarige leeftijd

Gehuwd [621] op 25-jarige leeftijd op dinsdag 12 november 1901 te Kampen met **Hendrika Hermina (Riek) de WAAL** [4802], 28 jaar oud, geboren op donderdag 24 april 1873 te Gorinchem, overleden op dinsdag 15 mei 1945 te Haarlem op 72-jarige leeftijd, dochter van Jacobus Apolonius Gerhardus de WAAL [4803] en Gesina BOSCH (Gezi(e)na Bosch) [776]

5. Trijntje (Tine) ZOMER [5456], geboren op vrijdag 10 mei 1878 te Drogeham, Achtkarspelen, gedoopt op zondag 2 juni 1878, overleden op maandag 6 april 1970 te Zwijndrecht op 91-jarige leeftijd

Gehuwd [622] op 24-jarige leeftijd op donderdag 27 november 1902 te Donkerbroek, Ooststellingwerf met **Jenne Johannes (Jo) WIELENGA** [4910], 28 jaar oud, geboren op donderdag 17 september 1874 te Almkerk, overleden op donderdag 19 april 1951 te Alblasterdam op 76-jarige leeftijd, zoon van Douwe Klazes WIELENGA (Douwe Klasis Wielenga) [4901] en Johanna Dirkje (Ditje) van ANDEL [323]

6. Johannes ZOMER [5358], geboren op donderdag 8 april 1880 te Drogeham, Achtkarspelen, gedoopt op zondag 25 april 1880, overleden op zaterdag 4 juli 1959 te Wageningen op 79-jarige leeftijd

Gehuwd [623] op 23-jarige leeftijd op donderdag 12 november 1903 te Amsterdam met **Jacoba Mechtilda Hendrina (Co) GROENENDIJK** [1577], 23 jaar oud, geboren op woensdag 21 april 1880 te Amsterdam, overleden op zaterdag 6 februari 1960 te Wageningen op 79-jarige leeftijd, dochter van Nicolaas GROENENDIJK [1578] en Antonette OOSTERVINK [3525]

7. Hendrik Jan ZOMER [5246], geboren op zondag 27 mei 1883 te Drogeham, Achtkarspelen, gedoopt op zondag 27 mei 1883, overleden op dinsdag 15 februari 1966 te Haarlem op 82-jarige leeftijd

Gehuwd [624] op 34-jarige leeftijd op vrijdag 14 september 1917 te Heemstede met **Klazina van der LEEK** [3126], 34 jaar oud, geboren op maandag 26 maart 1883 te Enkhuizen, overleden op vrijdag 5 augustus 1966 te Haarlem op 83-jarige leeftijd, dochter van Cornelis van der LEEK [3125] en Hermanisie HART [1648]

8. Gesinus ZOMER [5193], geboren op maandag 8 augustus 1887 te Drogeham, Achtkarspelen, gedoopt op zondag 28 augustus 1887, overleden op zondag 2 augustus 1964 te Ede op 76-jarige leeftijd

Gehuwd [625] op 27-jarige leeftijd op donderdag 1 april 1915 te Kampen met **Femmigje (Fenna) VOGEL** [4713], 27 jaar oud, geboren op vrijdag 10 juni 1887 te Kampen, overleden op zaterdag 18 mei 1968 te Ede op 80-jarige leeftijd, dochter van Lubbertus VOGEL [4714] en Gesina BOSCH [775]

Beroepingsbrief uit Arum, april 1870

Aan de WelEerw. Heer
den Heer A.H. Zomer
pred. te Gees.

Wel Eerwaarde Heer, Geliefde Broeder!

Daar onze gemeente door het vertrek van haren geliefden Leraar T. Hz. Hettema naar Giessendam herderloos is geworden, hebben wij onder opzien tot den Grooten Herder beproeft de ledige plaats weer vervuld te krijgen. Wij hebben daartoe, na raadgeving van onzen Consulnt Ds. H. Beuner van Harlingen gevraagd en ontvangen te hebben, eene nominatie aan de gemeente voorgesteld, bestaande uit de WelEerw. Heeren Ds. Nevelen van Utrecht, Ds. van Lakhorst van Minnertscha en Ds. Zomer van Gees. Op den 18^{en} April II werden, na gehouden biduur, de stemmen van de mansleden der Gemeente uitgebracht, na afloop waarvan het bleek dat UEw. met volstrekte meerderheid van stemmen werd gekozen en dus door onze gemeente tot haar Herder en Leeraar wordt begeerd.

Het is daarom broeder, dat wij UEw. deze roeping toezenden met de vurige bede tot God, dat zij ernstig weêrklank vinde in Uw hart en hare bedanking U zedelste onmogelijk worde. Weet broeder, dat hier groote behoefte bestaat aan de zuivere bediening van het Evangelie, zoowel buiten als in onze Gemeente, des al hier en daar de waarheid zoo als deze in Christus Jezus is niet wordt verkondigd. De werkzaamheden die de Gemeente van UEw. verwacht zullen we U dan ook niet omschrijven, de wel wij weten dat Gij als een getrouw dienaar van Christus naar de mate der gaven en machten die God U zal geven alles zult willen aanwenden wat tot welzijn der Gemeente verstrekken kan. Alleen roepen wij UEw. uit al den drang onzer zielen toe: Kom tot ons over en predik ons het dierbaar Evangelie, bedien ons de H. Sacramenten, leidt onze Gemeente, bezoek onze zieken, onderwijs onze kinderen en help ons, zoo mogelijk, geheel onze plaats voor Jezus veroveren!

Wij weten dat hij, die het Evangelie bedient ook van het Evangelie moet leven; werhalve wij U beloven een jaarlijksch traktement van zevenhonderd gulden - zegge ? 700 - eene vrije woning en vrijdom van alle belasting. Daarenboven hopen we, dat Ge, bij gewenschte aanname, in de goedkeuring van uwen Grooten Zender en in de ongekunstelde liefde onzer gemeente eene belooning vinden zult met geen goud te betalen.

Nu Broeder, Gij hebt ons verlangen verstaan, dat we tijdens uwe beraadslagingen over deze zaak, nu verder met U aan den Heer der Gemeente hopen kenbaar te maken, opdat Hij UEw. Zijnen wil in de werken Zijne Voorzienigheid duidelijk doe kennen en ons in kinderlijke gemoedstemming jegens Hem het resultaat uwer bedenkingen - zij het een verblijdend - doe afwachten.

Na UEw, en de Uwen God bevolen te hebben blijven wij uwe U liefhebbende broeders in onzen Goddelijken Zaligmaker, de Kerkeraad der Christelijk Gereformeerde Gemeente te Arum.

Arum
den 19 April 1870

H. Beuker, Consulnt

Ouderlingen
J.J. Cuperus
D.D. Dijkstra
Th.J. Schuurmand
Diakenen
S.A. Jongsma
O.E. Holkeboer
S.V.E Zee

Beroepingsbrief uit Vries, januari 1873

Beroepsbrief
Aan
Den WelEerw. Heer den Heer A.H. Zomer

WelEerw. Heer en broeder in onzen Heer J.C.

De Christelijke Geref. Gemeente te Vries, (Prov. Drenthe) herderloos geworden door het vertrek van Ds. R. Vos naar Ruinerwold, vergaderde heden den 28. Jan. 73 onder de leiding van haren Consulente Ds. E. Breitsma om uit een te voren gemaakt tweetal, naar Gods woord en vigerende kerkorde een Herder en Leeraar te beroepen.

Na hiervoor den naam des Heeren plegtig te hebben aangeroepen, zijn de stemmen der manslidmaten opgenomen, en bij opening der stembriefjes bleek dat met algemeene stemmen verkozen was den WelEerw. Heer Ds. A.H. Zomer.

Wij roepen u Geliefden broeder en Dienstknecht van onzen Heer Jezus Christus dus toe: "Kom over en help ons", meer dan elders is hier groote behoefte aan de zuivere doch milde verkondiging des Evangelies, tegenover het Farizeïsme en modernisme onzer dagen, en eene gunstige uitbreiding van het Godsrijk langs weg .. vluchten.

Daarom nog eens als uit éénen mond "Kom over en help ons".

Wij verwachten in Uew. een ijverig en getrouw Dienaar van J.C. te zullen vinden, die zijn roeping verstaat en God dankt dat Hij hem getrouw geacht heeft, hem in bediening gesteld hebbende, daarom zullen wij geene bepaalde diensten voorschrijven, alleen doen wij weten dat de ijverigste dienstknecht ons het aangenaamst is.

Naardemaal een arbeider zijn loon waardig is, en die het Evangelie bedient, mogt(?) heeft van het Evangelie te leven, zoo verbinden wij ons tot een jaarlijkse tractement van Zeven honderd en vijftig gulde (Zegge ? 750,-) vrije woning en het vrij gebruik van den daaraan verbonden tuin.

WelEerw. Heer en broeder, God geve al genade, licht en wijsheid, om eene Hem aangename keus te doen, die U nimmer berouwt en Zijne Gemeente tot zaligheid en blijdschap verstrekt.

Aldus gedaan
te Vries de 28 Jan. 1873

de Kerkeraad der
Chr.Ger.Gemeente te Vries

H. Janssen
M. Swertwolt
J.C Brousses
R. Kieft
H.Pietersen
E. Brouwer

E. Breitsma, Consulente

Gelukswens in dichtvorm van Lammigje Zwiërs-Kuiper

Aan haar neef Albertus Zomer en nicht Hilligchien Timmerman, ter gelegenheid van hun veertig jarig huwelijk en van het ambtsjubileum van Albertus als predikant.

Aan Bruidegom en Bruid! Veertig jaar is het geleden, Dat gij in 't huwelijk zijt getreden. Zij zijn voorbijgegaan, met al hun lief en leed. Maar in die jaren deed De heer ook u aanschouwen, Dat wie op Hem vertrouwen, Op geen zandgrond bouwen. Uw huwelijksjaren waren, ja gewis En vreugd en droevenis. Acht kinderen die het levenslicht aanschouwden, Eén echter mocht gij niet behouden. De heer die gaf en ook weer nam Vroeg haar ten offer, gelijk eens aan Abraham. Gij gaft haar over in diepe smart, Voorwaar een diepe wond' in 't minnend ouder hart. Maar God de Heer die trouwe houdt Heeft ook uwen druk aanschouwd. Hij gaf u een dochter weer. Toen kond' gij juigen lof en eer Zij Hem gebracht, Die aan ons ellende dacht. En nu ook moogd gij het beleven Dat gij na veertig 40 jaar, uw kinderen alle zeven Om u henen ziet geschaard Waarvan er vijf reeds zijn gepaard. Dit is een zegen toch voorwaar, Die slechts ten deel valt aan een enkel paar. Komt jubelt, de Heer zij d' heerlijkheid. Die ons thans zoveel vreugd bereid. De Heer zij eer en lof. Die u o, nietig stof, Reeds zoovele jaren, Voor elkâar wou sparen. En nog 't allermeerst, Dat Hij met Zijn Geest, In uw hart wou wonen, En bij u het ging tronen. Ja, geliefde neef en nicht, Opwaarts dan uw oog gericht Tot uw God en Middelaar. En is uw einde dan eens daar Dan zegt gij met de bruid tot uwen Bruidegom, Kom Heere Jezus, kom! Heere Jezus ontvang ook mijnen geest, En gij viert 't eeuwig huwelijksfeest.	Aan de jubilaris. En nu geliefde neef Waar eenen wensch voor u nog overbleef Daar gij als knecht des Heeren, Reeds veertig jaar, als herder moogd verkeren, In zijn gemeent' Met de schare, om Gods woord vereend Zeer heerlijk, is uw werk, Daar g'elke Zondag in de kerk, Het volk moogd wijzen op hun zonden, Maar dat er ook vergif'nis is, in Jezus wonden Gij mocht de zwakken, troosten, sterken Als zij op hun onvolmaakte werken Zagen, vaak met angst en schrik En dan zuchten, wie ben ik Dat de Heer op mij zou nederzien? En ook bij genade zou geschien? Maar ook de dwalende, ziedet gij aan Indien g' u niet bekeerd, zult g' allen eens vergaan Gelijk weleer eens Sodom en Gomorra, Kom, prent het in uw hart, en denk er over na. Wie weet hoevelen door deez' woorden Zijn getrokken, met Gods liefdekoorden, Zijn gevlucht naar Golgotha Hebben uitgeroepen, is er voor mij dan nog genâ? En nu eerwaarde jubilaris, Daar het einde van mijn schrijven dáár is Zoo wensch ik u van van harte toe Dat gij blij te moe Moogt werken in des Heeren gaard En is 't dat g' eens deez' aarde verlaten moet Dan zult gij zeggen, lof zij 't lam dat mij gekocht heeft met zijn bloed Dat geeft mijn ziele rust, na al mijn aardsche werk Ik ga naar Jezus heen, naar de triumfeerende kerk Dit is hartelijke wensch van u nicht L. Zwiërs-Kuiper Naschrift! Deéz wensch is van uw nicht, Die nog op 't ziekbed ligt. Ook d' andren voegen hun wensch hierbij Dat uw verdere levensweg gezegend zij Zijn naam ter roem, Zijn naam ter eer. Nu schei ik uit, ik weet niet meer. L. Zwiërs-Kuiper [Verzonden uit Beilen (poststempel) 28-10-1908]
---	--

Statenbijbel uit 1682 weer in kerk Drogeham

De oude statenbijbel die een kleine eeuw lang op de gereformeerde kansel in Drogeham had gelegen is onder het stof vandaan gehaald en na een opknapbeurt de kerk weer ingebracht. Het uit 1682 daterende boek ligt nu op de Avondmaalstafel.

De eerste Statenbijbel verscheen in 1650, zodat dit één van de oudste exemplaren is. Die op de hervormde kansel in Drogeham ligt dateert uit 1715. Voorin staat opgetekend dat de statenbijbel gebruikt is in de gereformeerde kerk te Drogeham tot zondag 21 maart 1937. Verder staan er handtekeningen in van de oud-predikanten van Drogeham Kok, Diemer, **Zomer**, Stutvoet, Bergsma en Meijerink. Eerst genoemde ds. Cornelis Kok was geboren in Hoogeveen (Dr.) en preekte tot zijn 86ste jaar. Overleed in Drogeham in 1874, op 88-jarige leeftijd. Hij had een tractement van f 600,- per jaar. **Ds. A. Zomer** legde in 1877 de 7e juni de eerste steen van de Geref. Kerk die thans vervangen is door een nieuwe. Tenslotte maakten van deze bijbel gebruik de meest begaafde ouderlingen uit de vorige eeuw, Eeltje Eites Boonstra overleden in 1883, 46 jaar oud en Frans Waatses Nicolai, overleden in 1882, 85 jaar oud. Eerstgenoemde zijn kleinzoon ds. F. Boonstra woont als emeritus Geref. predikant te Haren (Gr.).

Uit het boek "150 jaar Gereformeerde Kerk Drogeham, 1835-1985",
Simon Hoekstra

Ds. A.H. Zomer (1876 - 1892).

Op 23 oktober 1876 koos de gemeente uit een drietal predikanten, ds. Albert Hendriks Zomer uit Vries, als de nieuwe herder en leraar. Hij bleef hier 16 jaar. Op de kerkeraadsvergadering van 2 mei 1892 vroeg hij ontslag om de volgende redenen:

- a. vanwege de slechte financiële toestand der gemeente en de minder aangename houding als gevolg van die toestand.
- b. achtte hij zijn aanblijven niet voordelig voor de gemeente zelve en de ineensmelting met de Nederlands Gereformeerde Kerk (^Doleantiekerk)
- c. omdat er geen Christelijke school is.

In september nam hij een beroep naar Donkerbroek aan. Toen hij vertrok, had de gemeente een schuld aan hem van/ 600,- traktement en een obligatie van/3000,-.

Na z'n vertrek schreef hij nog regelmatig brieven aan de kerkeraad, waarin hij om z'n geld vroeg, (zou de verhouding tussen de gemeente en ds. nog wel zo goed zijn geweest?) Het duurde een paar jaar, voordat de kerkeraad al het geld uitbetalen kon.

In 1884 had ds. Zomer een kwestie met z'n buurvrouw. Dominee had één van haar kinderen op heterdaad betrapt wegens beroving van zijn tuinvruchten en enige tijd opgesloten in het hok van de pastorie, want z'n buurvrouw had gezegd: "als de jongens iets misdoen, sluit ze dan maar op". Nu werd dit dominee erg kwalijk genomen en dominee ging naar haar toe om dit te vereffenen, doch.....tevergeefs.

Op buurvrouw haar verzoek gingen twee ouderlingen met dominee er heen en gaven elkaar de hand der verzoening. Even later kwam buurvrouw weer in de vergadering en zei dat haar man lang niet tevreden was. De kerkeraad ging er weer heen, maar met de man was niet te "ploegen en te eggen", allemaal "onverstand en kwaadwillendheid" bracht hij naar voren. Na veel spreken ging de kerkeraad heen met de stille wens en bede dat de man tot zichzelf mocht komen.

Tot slot nog even de standplaatsen van ds. Zomer.

Gees 1868, Arum 1870, Vries 1873 en Drogeham en Donkerbroek. Emeritus 1909.

In 1932 overleden op 88-jarige leeftijd.

Deze transcriptie is in 2015 gemaakt door ondergetekende, Henk Zomer (Hendrik Johannes Zomer, zoon van Johannes Zomer, kleinzoon van Hendrik Zomer en Margaretha Kerssies, en achterkleinzoon van Albertus Zomer en Hilligchien Timmerman).

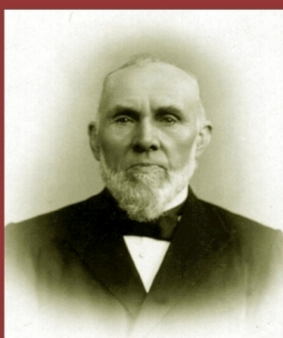
Ik kreeg het origineel van Sismar Meruma-Bos, die het verkreeg van haar moeder Aukje Bos-Zomer, de oudste dochter van Hendrik Zomer en Dieuwke Luimstra.

De bijlagen komen uit mijn familiearchief, een genealogisch archief aangevuld met foto's en documenten gekregen van vele familieleden. Mijn oom Koen Zomer, kleinzoon van het echtpaar Zomer-Timmerman, heeft veel documenten betreffende Albertus Zomer bewaard, die heb ik gedigitaliseerd en overgetypt, zoals sommige van de hier als bijlage toegevoegde documenten.

Henk Zomer, Markelo, juni 2015.

**Hilligchien Timmerman
en Albertus Zomer
40 jaar getrouwd**

1868 - 1908

*A. Zomer H. & Zomer
H. Timmerman F. J. Otter
K. J. Timmerman W. Engels*